

Kerekasztal-beszélgetés összefoglalója

A Kölkönet, a T-Tudok Zrt. és az OFOE által szervezett „Értjük egymást?!” konferencia keretén belül öt szakember (pedagógusok, drámapedagógus, pszichológus) beszélgetett a kerekasztal során arról, hogy milyennek látják a tanár-szülő viszonyt, valamint megfogalmazták saját javaslataikat is a felmerülő problémák kezelésével kapcsolatban. Horváth Ida moderátori munkája mellett keretbe helyezte a beszélgetést, és felvetette, hogy az „Értjük egymást?!” mondat végén található kérdőjel és felkiáltójel helyére vajon tehető-e pont? Ennek tudatában öt nagyobb témakört jártak körbe a résztvevők.

Elsőként arra keresték a választ, hogy a tanár-szülő viszony egyenrangú, vagy inkább hierarchikus-e? Regős Judit, Lipták Erika és Szél Dávid szerint elsősorban egyenrangú viszonyról van szó. Komáság Margit az egyenrangúság mellett a kompetenciák és a szakértelem elismerését is kihangsúlyozta. Bethlenfalvy Ádám szerint pedig a valóságban ellentmondásos a helyzet, sokkal inkább jellemző a kölcsönös kiszolgáltatott viszony.

A kiszolgáltatottság fogalmat megragadva a moderátor újabb síkra terelte a beszélgetést, és megkérdezte a résztvevőket, hogy szerintük kié kell, hogy legyen a kezdeményező szerep? A pedagógus résztvevők elsősorban a pedagógus attitűdváltásában látják a változás lehetőségét. Regős Judit szerint a pedagógusnak abban kell segíteni, hogy a szülő tudja követni a gyereke fejlődését. Míg egy magániskolában általában motiváltak a szülők, az állami iskolákban erre fokozottan figyelni kellene. Lipták Erika viszont inkább az egymásrautaltság szerepét emelte ki, hiszen mind a két fél a gyerekért szeretne dolgozni. Emellett az intézményükben a pedagógusok rendszeres továbbképzéseken vesznek részt, amelyek során a kommunikációs technikákra is kitérnek. Komáság Margit az állami iskolák képviselőjeként úgy nyilatkozott, hogy a pedagógusoknak igenis van igénye arra, hogy a szülőre, mint partnerre támaszkodjanak, és ezért az aktív kapcsolattartást emelte ki, amelyet ők a szöveges értékelések révén alakítanak ki. Szél Dávid azonban felvetett egy olyan problémát is, ami a kapcsolattartás mögött bújk meg, szerinte ugyanis a pedagógusok elsősorban a nőkkel szeretnek kommunikálni. Ezt erősítette meg Regős Judit is, aki szerint az alá-fölérendelt kommunikációs technika és az abban kódolt hatalmi struktúra mindennek az oka.

Fontos szempontként megjelent a tanár-szülő kapcsolattartás helyszíne is. Szél Dávid szerint a legtöbb helyzetben szó szerint és átvitt értelemben sincs tér a kommunikációra. Azt ugyanis nem tartja jó megoldásnak, hogy adott esetben a tanári közepén zajlik le egy beszélgetés, amely így nem is igazán hatékony. Szerinte a családlátogatás kétarcú lépés lenne, hiszen előny, ha látja a pedagógus az otthoni környezetet és a szülő-gyerek viszonyt, ám problémát is jelenthet, ha a pedagógus kiszakad a környezetéből. Bethlenfalvy Ádám egy egészen provokatív ötlettel is előállt, szerinte ugyanis a tanár lakására is érdemes lehet ellátogatni olykor, hogy változzanak a szerepek. Komáság Margit határozottan támogatja a családlátogatás újjáélesztését. Sőt, esetükben egy gyakorlatról van szó, hiszen a kezdetekben bejelentkezés, majd meghívás után látogatnak el a családokhoz. Lipták Erika és Regős Judit pedig a saját intézményükkel kapcsolatos alternatív megoldásokról beszéltek: a Rogers iskolában alapvetően zajlik ilyen látogatás, de programok keretén belül, a Szülők Házában pedig a tér egyfajta nappali, ahol a szülők és a pedagógusok is aktívan kommunikálnak.

Szél Dávid egy fontos kommunikációs kérdést is felvetett. Szerinte egyáltalán nem mindegy, hogyan szólítják meg egymás a hármas viszonyrendszer szereplői. A tegezés, a magázás és a becenevek szerepe meghatározhatja a viszonyt már a legelső pillanatoktól fogva. Problematikus lehet az intézményesült „anyuka, apuka” megnevezés, viszont ahogy Margit megállapította, adott esetben (vidéki zártabb településeken) a szülő tegezése sem tanácsos. A résztvevők háttérintézményeiben viszont elsősorban tegeződés a jellemző. Regős Judit emellett kiemelte a konszenzuson alapuló szabályrendszer alkalmazását is. Fontos ugyanis egy mikroközösségben is kialakítani a szempontrendszert, amelyhez mindenki viszonyulni tud.

Az utolsó körben a nézőpontok különbségének feloldására tett kísérleteket járták körül a résztvevők. Bethlenfalvy Ádám drámapedagógusként a „mediátor tárgyak” szerepét hangsúlyozná ki. Ezek az óvodába bevitt otthoni tárgyak, amelyek valamilyen szempontból megoszthatók a közösséggel (pl. mesekönyv felolvasása révén). Tehát a gyerek sem érzi annyira kizárólagosnak egyik teret sem. Szél Dávid szerint az üzenő füzet is egyfajta megoldás, noha nem helyettesíti a személyes találkozást. Komáság Margit a szöveges értékeléseket követő személyes egyéni találkozók fontosságát emelte ki újfent, valamint azt, hogy a pedagógusnak is kötelessége lenne nagyobb figyelmet szentelni a kérdésre, és valódi válaszokkal szolgálni a szülők kérdéseire. Felmerült továbbá a szülői értekezletek szerepe is, amely gyakran magával vonja egy speciális hatalmi tér kialakítását. Ezen lehet változtatni a tér módosításával, így akár a szülők félkörbe ültetésével, vagy az esemény átnevezésével (pl. szülői találkozó).

A kerekasztal során számos izgalmas és releváns téma is felmerült a szülő-pedagógus kommunikációval kapcsolatban. A résztvevők változatos háttére nyomán előkerült több nézőpont és megoldási javaslat is. Az „Értjük egymás?!” mondat végére azonban a résztvevők szerint mégsem kerülhet pont, mert egy komplex kérdéskörrel van szó, amelyet több oldalról is meg lehet közelíteni, és sokkal inkább a lokális problémákra adott lokális válaszokra lenne szükség. Az univerzális javaslatok ugyanis csak a problémák egy részét képesek lefedni.